

16 augustus 1939

Toen geluk nog gewoon was

Melkwit glas rinkelt in duizend scherven over de tegelvloer van de lange gang.

‘Oh nee!’ Johan slaat zijn hand voor zijn mond. ‘Ik wilde alleen even m’n nieuwe bal proberen.’

‘De behandelkamer!’ fluistert Edith.

De bal raakte een van de ruitjes en stuitert terug de gang in. Snel rent ze naar voren om de bal te pakken. Door de kapotte ruit ziet ze papa’s donkere ogen achter zijn ronde bril. Hij houdt zijn stethoscoop nog tegen de borst van de slager. Een enorme witte buik bolt over de broek. Natuurlijk hoort ze wel dat papa streng ‘Édith!’ zegt. Dat is niet best. Meestal noemt hij haar bij haar tweede naam: Roos of Roseij.

Ze doet haar best, maar de lach die vanbinnen opborrelt, ontsnapt toch. Die buik!

Snel pakt ze de bal van de grond en rent de gang door. Langs Johan, zo de trap op naar boven.

Twee tellen later is haar broer bij haar.

‘En nu?’ vraagt hij.

‘Zag je die buik?’

‘Ik heb nog nooit zo’n dikke gezien.’ Lachend valt hij naast Edith op haar bed. ‘Maar m’n bal stuitert écht goed!’

‘Een beetje té goed ja’, grinnikt Edith.

Door het open raam klinkt het carillon van de Sint-Jan, de langste kerk van Nederland, die zo beeldbepalend is voor Gouda.

De laatste glassplinters zijn opgeveegd. Mama heeft hen geholpen om een stuk karton tegen het ruitje van de behandelkamer te plakken en nu zitten Johan en Edith aan de keukentafel. Mama zet een glas limonade voor hen neer.

‘Waarom gaan jullie niet naar buiten?’

‘Te warm’, bromt Johan. ‘In de gang is het lekker koel.’
‘Maar het is geen plek om te voetballen. Dat snappen jullie best.’ Ze strijkt een donkere krul van haar voorhoofd. ‘Het is ook warm.’ Dan kijkt ze naar de klok en glimlacht naar Edith en Johan. ‘Ik heb een plan!’

* * *

‘Johan moet binnenkort weer naar school. Dan is de kans op een onverwacht uitje er al helemaal niet meer.’

Johan grijnst naar Edith. Het karton dat het gat in de deur sluit, laat meer geluid door dan het glas dat er eerst was. Papa’s donkere stem is niet te verstaan, maar mama’s heldere stem wel.

‘Toe, Arnold. Je administratie kan toch wel tot later wachten? En dat ruitje is morgen weer gerepareerd. Zo erg is dat toch niet?’

Johan steekt zijn duim naar haar op.

Papa’s stem bromt een antwoord en mama’s hakken tikken over de vloer in de richting van de deur. ‘Dan zet ik de auto vast voor. Zullen we over een kwartiertje vertrekken?’

De Chevrolet van dokter Beek is een van de weinige auto’s in de binnenstad. Twee jochies komen op klepperende klompen aangerend zodra de auto voor het huis wordt geparkeerd. Ze bekijken de glanzende koplampen en gaan op hun tenen staan om door de ramen te kunnen kijken. Edith en Johan steken snel de straat over. Daar staan ze in de schaduw en daar is de etalage van de fijnste winkel in Gouda: boekhandel Verkaaik.

‘Kijk’, wijst Johan. ‘Die boeken van Arendsoog zijn geweldig!’

Maar Edith ziet de boeken die hij aanwijst niet. Haar ogen blijven haken bij een boek dat vlak voor haar neus ligt. Op de voorkant is een ballon getekend met een lang touw eraan. Op de ballon zitten twee wespen en aan het touw bungelt een piepklein mannetje. Een mannetje met een puntmuts op zijn hoofd. Ze spelt de letters erboven: d-e. Dat is makkelijk: de. Maar het woord erna is lang. Zacht zegt ze de letters a-v-o-n-t... en dan valt ze even stil voor een moeilijke letter.

'Avonturen', helpt Johan. 'De avonturen van Pinkeltje.' Hij kijkt opzij. 'Je kunt eigenlijk al goed lezen voor zo'n kleine mug.'

'Ik ben niet klein en ik ben geen múg!' Het klinkt wel erg kattig en ze legt snel haar hand op Johans arm. 'Dat heb ik toch van mama en van jou geleerd?' Ze kijkt nog eens naar het boek met de kabouter erop. 'Dat lijkt me echt een leuk boek.' Dan glijden haar ogen verder. Ze houdt haar adem in en wijst naar een andere hoek van de etalage. 'Johan! Moet je zien wat prachtig!'

'Prachtig? Stom zul je bedoelen. Wie zet er nu een pop in de etalage van een boekwinkel?'

Ze haalt haar schouders op.

'Het is de mooiste pop die ik ooit heb gezien!'

'Edith, Johan! We gaan!' Papa trekt het portier open en gaat achter het stuur zitten.

'Joepie! We gaan zwemmen!' roept Johan. Snel steken ze over en gaan op de achterbank zitten.

'Wat doe je liever?' vraagt papa. 'Zwemmen of lezen?'

'Een boek lezen nadat ik gezwommen heb', antwoordt Johan met een grijns.

'Dan bof je.' Mama wijst naar de hoek van de straat. 'Ik hoorde dat er op de Korte Tiendeweg nog een boekwinkel komt. Meneer Smit gaat er een winkel beginnen.'

Er

'Echt waar?'

Als ze de hoek om rijden, wijst mama naar een smal pand waar een schilder witte letters op de ruit verft. 'Daar! Het zal nog wel een poosje duren voordat de winkel wordt geopend, denk ik.'

Johan verdraait zijn nek bijna.

'Nu gaan we naar de Reeuwijkse Plassen, maar morgen ga ik er kijken!'

'Ik wil naar Verkaaik.' Edith tikt mama op haar schouder. 'Gaat u mee kijken, mama? In de etalage staat de liefste pop die ik ooit heb gezien.'

De auto staat langs een smalle weg geparkeerd. Ernaast heeft papa een groot geruit kleed uitgespreid. Mama zit er al op en is verdiept in haar boek. Een picknickmand staat in de schaduw van een struik.

‘Kom, papa!’ roept Edith. ‘Ik ben al door!’

Papa frunnikt de knoopjes van zijn overhemd los en gooit het overhemd met een zwaai achter zich. Het water spat hoog op als hij met malle sprongen de plas in rent. Edith laat zich slap van de lach achterover vallen.

Deze dag zou ze zich later herinneren als een van de laatste waar geen donkere wolk boven hing.